

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 73009/13
Darko GRADINŠČAK
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 20. veljače 2018.
u vijeću u sastavu:

Aleš Pejchal, *predsjednik*,
Armen Harutyunyan,
Jovan Ilievski, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 7. studenoga 2013.
godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koje je dostavio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Darko Gradinščak, hrvatski je državljanin,
rođen 1972. godine i živi u Varaždinu. Podnositelja zahtjeva pred Sudom je
zastupao g. R. Mlinarić, odvjetnik u Zagrebu.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š.
Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se
sažeti kako slijedi.

1. Prekršajni postupak

4. Dana 21. prosinca 2008. godine Prekršajni sud u Sisku proglasio je podnositelja zahtjeva krivim za prometne prekršaje jer je 9. listopada 2008. godine uzrokovao prometnu nesreću vozeći prekomjernom brzinom što je rezultiralo materijalnom štetom, teškim tjelesnim ozljedama nanesenim njemu i još jednoj osobi te smrću jedne osobe.

Kažnjen je novčanom kaznom u iznosu od 7.500,00 hrvatskih kuna (HRK) i izrečena mu je mjera zabrane upravljanja motornim vozilima u trajanju od dvanaest mjeseci. Prekršajni nalog je postao pravomoćan 30. siječnja 2009. godine.

2. Postupak po optužnici

5. Dana 31. listopada 2008. godine određeno je provođenje istrage u odnosu na podnositelja zahtjeva na Županijskom sudu u Sisku u vezi s nesrećom od 9. listopada 2008. godine.

6. Dana 8. travnja 2009. godine podnositelj zahtjeva je pred Općinskim sudom u Sisku optužen da je 9. listopada 2008. godine vozeći pod utjecajem alkohola izazvao prometnu nesreću koja je rezultirala teškim tjelesnim ozljedama jedne osobe i smrću druge osobe.

7. Tijekom postupka podnositelj zahtjeva prigovorio je da je već bio kažnjen za isto djelo u prekršajnom postupku.

8. Dana 27. rujna 2010. godine proglašen je krivim po optužnici i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od tri godine te mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilima u jednakom trajanju. Glede podnositeljevog prigovora u vezi s pravilom *ne bis in idem*, Općinski je sud presudio da prekršaj za koji je podnositelj zahtjeva bio osuđen nije istovjetan kaznenom djelu jer su se ta dva prekršaja razlikovala po svojoj prirodi, činjeničnoj pozadini i težini kazne.

9. U naknadnoj žalbi podnositelj zahtjeva ponovno je iznio pitanje njegova dvostrukog suđenja za isto djelo. Dana 4. listopada 2010. godine Županijski sud u Sisku potvrdio je osudu podnositelja zahtjeva. Glede pravila *ne bis in idem*, podržao je obrazloženje Općinskog suda.

10. U naknadnoj ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva ponovno je prigovorio da mu je dva puta suđeno za isto djelo. Ustavni je sud 6. svibnja 2013. godine tu ustavnu tužbu proglasio nedopuštenom jer se u njoj nisu otvarala nikakva pitanja koja se odnose na ustavna prava podnositelja zahtjeva. Pitanje pravila *ne bis in idem* nije se razmatralo.

B. Mjerodavno domaće pravo

11. Mjerodavni dio Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012) glasi:

Načela kaznenog postupka**Članak 12.**

„(1) Nitko ne može biti ponovno kazнено progonjen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska presuda.

...“

Članak 452.

„Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći ako:

...

5. je optuženik za isto djelo već pravomoćno osuđen, oslobođen optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravomoćno obustavljen.

...“

Žalbene osnove**Članak 469.**

„Povreda kaznenog zakona postoji ako je kazneni zakon povrijeđen u pitanju:

...

3. ima li okolnosti koje isključuju kazneni progon, a osobito je li ... stvar već pravomoćno presuđena,

...“

Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude**Članak 515.**

„(1) Osuđenik koji je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora ... može podnijeti zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude zbog povrede zakona u slučajevima predviđenim ovim Zakonom ili ako je pravomoćno osuđen u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom.

...“

Članak 516.

„O zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude odlučuje Vrhovni sud.“

Članak 517.

„Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude može se podnijeti zbog:

1. povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika predviđene u članku 469. točki 1. do 4. ovog Zakona...

...“

Članak 518.

„Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude mogu podnijeti osuđenik i branitelj u roku od mjesec dana od primitka pravomoćne presude...“

PRIGOVOR

12. Podnositelj je u svojem zahtjevu prigovorio na temelju članka 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju da mu je dva puta suđeno i da je dva puta kažnjen za isto djelo.

PRAVO**Članak 4. Protokola br. 7.**

13. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je dva puta suđeno i da je dva puta kažnjen u odnosu na događaj od 9. listopada 2008. godine. Pozvao se na članak 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, čiji mjerodavni dio glasi:

„1. Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku iste države za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države.

...“

1. Tvrđnje stranaka

14. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije pravilno iscrpio domaća pravna sredstva jer nije podnio zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude Vrhovnom sudu.

15. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je i u svojoj žalbi protiv osude u postupku po optužnici i u svojoj ustavnoj tužbi prigovorio da je tom njegovom osudom povrijeđeno njegovo pravo da mu ne bude suđeno dva puta ili da ne bude kažnjen dva puta te je time pravilno iscrpio domaća pravna sredstva.

2. Ocjena Suda

16. U skladu s člankom 35. stavkom 1. Konvencije Sud predmet može razmotriti tek nakon što se iscrpe sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. državama potpisnicama dati priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu Sudu (vidi, primjerice, *Gherghina protiv Rumunjske* [VV] (odluka), br. 42219/07, stavak 84., 9. srpnja 2015.).

17. Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava stoga traži da se podnositelj zahtjeva posluži uobičajenim pravnim sredstvima koja su dostupna i dostatna u odnosu na njegove prigovore na temelju Konvencije. Postojanje pravnih sredstava o kojima se ovdje radi mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji nego i u praksi, jer će im inače nedostajati potrebna dostupnost i djelotvornost. Da bi bilo djelotvorno, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari i mora nuditi razumne izgledе za uspjeh (ibid., st. 85.).

18. Sud napominje da je pravilo *ne bis in idem* jedno od načela kaznenog postupka u Hrvatskoj (vidi članak 12. Zakona o kaznenom postupku, stavak 12. ove odluke). Kada je optuženik za isto djelo već pravomoćno osuđen ili oslobođen optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravomoćno obustavljen, izriče se presuda kojom se optužba odbija (vidi članak 452. Zakona o kaznenom postupku, citiran u stavku 12. ove odluke). To predstavlja i razlog za žalbu protiv prvostupanjske presude (vidi članak 469. Zakona o kaznenom postupku, stavak 12. ove odluke). To je jedan od propisanih razloga za utvrđenje povrede Kaznenog zakona, tj. činjenica da su postojale okolnosti koje su isključivale kazneni progon, a posebno da je stvar već bila pravomoćno presuđena (članci 469., 515. i 517. Zakona o kaznenom postupku, vidi stavak 12. ove odluke), te se stoga može iznijeti Vrhovnom sudu u zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

19. U presudi u predmetu *Maresti protiv Hrvatske* (broj 55759/07, st. 23.-28., 25. lipnja 2009.), koji se također odnosio na navodnu povredu pravila *ne bis in idem*, Sud je prihvatio da takav zahtjev predstavlja pravno sredstvo koje treba biti iscrpljeno. Mjerodavni dio te presude glasi:

„23. Sud prvo primjećuje da se konkretan naziv dan nekom postupku u domaćem pravnom sustavu ili činjenica da se taj postupak u domaćem pravosuđu smatra izvanrednim pravnim lijekom ne može smatrati odlučujućim: ono što je odlučujuće je priroda i domašaj postupka o kojemu se radi (vidi predmet *San Leonard Band Club protiv Malte*, br. 77562/01, st. 41., ECHR 2004-IX). Nadalje, prema dobro utvrđenoj praksi Suda postupci po reviziji ili kasacijskoj žalbi spadaju u djelokrug članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, na primjer predmete *H.E. protiv Austrije*, br. 33505/96, st. 14. i 18., 11. srpnja 2002.; i *Cobianchi protiv Italije* (br. 1), br. 43434/98, st. 8. i 11., 9. studenog 2000.).

...

25. Glede prirode postupka povodom zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude u kaznenom predmetu, Sud primjećuje da hrvatski Vrhovni sud može, ukoliko utvrdi da je zahtjev osnovan, ukinuti presude nižih sudova i vratiti predmet na ponovno suđenje, ili, u određenim slučajevima čak i odlučiti sam o predmetu. Razlozi koji opravdavaju izvanredno preispitivanje pravomoćne presude izričito su nabrojani u članku 427. [sada članak 517.] Zakona o kaznenom postupku, i nisu podložni diskrecijskoj ocjeni suda. Ovo pravno sredstvo na raspolaganju je samo okrivljeniku (ne i tužitelju), zbog strogo ograničenih pravnih pogrešaka na štetu okrivljenika, te se na njega primjenjuje strogi rok od mjesec dana nakon dostave presude okrivljeniku.

26. Zahtjev za izvanredno preispitivanje ima svoj ekvivalent u građanskom postupku u vidu revizije koja se podnosi Vrhovnome sudu, također protiv pravomoćne presude. S tim u vezi Sud primjećuje da je već utvrdio kako je članak 6. primjenjiv na postupak koji se odnosi na takvu reviziju (vidi predmet *Debelić protiv Hrvatske*, br. 2448/03, st. 21. i 22., 26. svibnja 2005.). Glede kaznenopravnog sredstva o kojemu se radi, Sud je u prijašnjem predmetu (*Kovač protiv Hrvatske* (br. 503/05, 12. srpnja 2007.) razmatrao postupak pred Vrhovnim sudom povodom zahtjeva okrivljenika za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude u kaznenom predmetu.

27. Podnositelj zahtjeva je u svom zahtjevu za izvanredno preispitivanje prigovorio, *inter alia*, da je došlo do povrede Kaznenog zakona, zbog navodne povrede načela *ne bis in idem*. Sud primjećuje da je zahtjev podnositelja zahtjeva podnesen iz jednog od propisanih razloga za utvrđenje povrede Kaznenog zakona, naime da su postojale okolnosti koje isključuju kazneni progon, posebice da je o toj stvari već pravomoćno presuđeno (članci 368., 425. i 427. [sada članci 469., 515. i 517.] Zakona o kaznenom postupku vidi stavak 16. ove presude).

28. U takvim okolnostima, Sud zaključuje da je postupak povodom zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem pravomoćne presude bio odlučan za odluku o optužbi za kazneno djelo protiv podnositelja zahtjeva, te da stoga spada u domašaj članka 6., stavka 1. Konvencije. Prema tome, prigovor Vlade treba odbiti.“

20. U daljnjim predmetima koji se odnose na Hrvatsku, Sud je potvrdio da je zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude pravno sredstvo koje treba biti iscrpljeno kad je dopušteno u konkretnim okolnostima predmeta (vidi predmete *Dolenec protiv Hrvatske*, br. 25282/06, st. 198.-199., 26. studenoga 2009.; *Šebalj protiv Hrvatske*, br. 4429/09, st. 242.-245., 28. lipnja 2011.; i *Gregračević protiv Hrvatske*, br. 58331/09, st. 39. i 40., 10. srpnja 2012.), a ne kada razlozi na koje se podnositelj zahtjeva poziva u odnosu na to pravno sredstvo nisu oni propisani zakonom (vidi *Knapić protiv Hrvatske* (odluka), br. 2839/08, 4. lipnja 2009.).

21. Glede ovog predmeta, Sud napominje da je, kao što je već gore objašnjeno u referencama na predmet *Maresti*, povreda pravila *ne bis in idem* jedan od razloga za podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude. Međutim, podnositelj zahtjeva nije upotrijebio to pravno sredstvo.

22. U skladu s time, zahtjev se mora odbaciti na temelju članka 35., stavaka 1. i 4. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otposlano u pisanom obliku dana 15. ožujka 2018. godine.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Aleš Pejchal
Predsjednik

© 2018 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga.